

Obyčejně
neobyčejné životy

PADESÁT LET MANEKÝNOU

MARTA POSPÍCHALOVÁ

xyz

Padesát let manekýnou

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.xyz.cz
www.albatrosmedia.cz

Marta Pospíchalová
Padesát let manekýnou – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2022

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

PADESÁT LET MANEKÝNOU

MARTA POSPÍCHALOVÁ

© Marta Pospíchalová, 2022

© Marie Formáčková, 2022

© Nakladatelství XYZ, 2022

Cover photo © Yana Fefelova/Shutterstock.com

ISBN tištěné verze 978-80-7683-220-6

ISBN e-knihy 978-80-7683-225-1 (1. zveřejnění, 2022) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7683-226-8 (1. zveřejnění, 2022) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7683-227-5 (1. zveřejnění, 2022) (mobi)

PADESÁT LET MANEKÝNOU

MARTA POSPÍCHALOVÁ

xyz

„Co je to víra? Odvaha žít v nejistotě.“

Marek Vácha

Kdo jsem? Manekýna s nejdelsí kariérou, jak se o mně občas píše? Holka ze Slovácka, která došla až do Prahy? Žena, která se předváděla, a přitom se nikdy nezabavila ostýchavostí? Manželka, máma, babička, dokonce prababička? Ano, to všechno se na mě hodí. Ale především jsem žena, která toho má mnohem víc za sebou než před sebou, a přesto se stále ještě nepřestala ptát „proč“. A proto jsem začala vzpomínat. Co kdyby se jednou někdo chtěl ptát a už by nebylo koho...

KDYŽ SI MĚ VŠIMLI...

... změnil se mi svět. A dodnes si pamatuji, co jsem tenkrát měla na sobě. Sukni s kanýrem do poloviny lýtek, červenou s černými ptáky, k tomu černé triko s výstřihem a tříčtvrtečními rukávy, pas přešitý širokým gumovým páskem a na nohou proužkované italské lodičky. Do vojenské školy, kde jsem se chtěla stát tankistkou, jsem ale nedorazila a nedopatřením se ocitla v Praze. Pro holku z Moravy to byla událost. Měla jsem tam příbuzenstvo, tím pádem možnost přespání, a tak jsem hned vyrazila do ulic. Měla jsem pocit, že po mně všichni koukají, a začala se propadat studem. Vysvětlila jsem si to svojí výškou, tehdy v padesátých letech ženy nemívaly přes sto sedmdesát centimetrů, a tak jsem raději šla pod chodníkem. Ale stejně se po mně dívali. Eiffelovka ve stověžaté matičce Praze!

„Slečno, nechtěla byste se zúčastnit konkursu na manekýnky v Úboku?“ oslovily mě Na Příkopech zničehonic dvě dámy. Dívala jsem se na ně nechápavě. Manekýna? ÚBOK? Co to proboha je? Ale ony nečekaly na odpověď a začaly mi diktovat adresu, kam se mám na konkurs dostavit. Poctivě jsem si ji zapsala a žádnou otázku nepoložila. Netroufala jsem si...

Zamířila jsem do automatu Koruna ve spodní části Václavského náměstí, zaplatila pár korun za oběd, který mi chutnal jako doma

od maminky. Pokračovala jsem nahoru směrem k Národnímu muzeu a nad ním viděla jakési lidské rojení. Došlo mi, že se tam něco filmuje, neboť byl den a tam svítily reflektory. Šla jsem se podívat blíž a ke své radosti poznala Jaroslavu Panýrkovou a Iva Palce, dva herce, o nichž jsem četla v časopise Květy, který jsme doma odebírali. Jelikož jsem se o filmy a herce zajímala, článek jsem velmi pozorně přečetla.

„Dobrý den, slečno, dovolte, abych se představil, jmenuji se Kabeláč, jsem asistentem pana režiséra Ivo Nováka, který si vás všiml a rád by vás pozval na zítřejší natáčení k Máchovu jezeru. Měl by pro vás nějakou menší roličku...“ Ani jsem nehlesla, a tak on ještě dodal, abych si vzala s sebou plavky, že pro mne ráno pošlou auto, a abych mu nadiktovala adresu.

Pocit, který se dostavil, si dodnes vybavuji, ale stěží bych ho pojmenovala. Směs ohromení, úžasu, možná i trochu obav v něm bylo. Nedělá si ze mne jenom někdo legraci? Ale ne, bylo to všechno opravdové, takové přirozené. Zvedla jsem hlavu a vyrazila kupředu. Tentokrát po chodníku, nikoliv pod ním.

Cha! Prý my ze Slovácka jsme Slováci, co nedošli do Prahy! Blbost! Já do Prahy došla! Případala jsem si jako Sophia Loren, jiná slavná herečka mě v tom momentu nenapadla. A byla jsem šťastná. Marta Kaňovská z Velehradu, holka, které si všimli...

MOJE NEJRANĚJŠÍ VZPOMÍNKA...

... je z nemocnice někdy během války. Byla jsem hodně malá, ještě mi ani nebyly tři roky, ale ten pocit úzkosti, kdy jsem se ocitla v neznámém prostředí a bez svých nejbližších, ve mně zůstal. Také si vzpomínám, jak jsem jednou ve skříni našla krásné lakované střevíčky. Popadla jsem je a celá natěšená jsem je běžela ukázat mamince. Jenomže ta radost z mého objevu neměla, protože to byl dárek k mým narozeninám.

První kapitola mého života se odehrávala na Velehradě, v obci v okrese Uherské Hradiště ve Zlínském kraji, kde sice žije jenom něco přes tisíc obyvatel, nicméně je tam jedno z nejvýznamnějších poutních míst u nás a podle legendy jde o Veligrad, hlavní město Velké Moravy. Ale hlavně odtud pocházela moje krásná maminka Josefa, babička Bohumila a dědeček František Buksovi. Měli chudý domek, kde místo podlahy byla udusaná hlína, ale oni si nikdy na nic nestěžovali. A že by mohli, protože jejich život jednoduchý nebyl. Z jejich devíti dětí se dospělosti dožily jenom čtyři, kromě mé maminky ještě její tři starší sourozenci – Toník, František a Marie.

Za té dnes idealizované první republiky hodně dětí umíralo, podobnou historii má spousta rodin, zdravotní péče byla jenom pro bohaté.

Tehdy byly hlavním dopravním prostředkem vlastní nohy, a tak i moje maminka chodívala den co den z Velehradu do školy v Uherském Hradišti, a to v rozšlapaných botách po svých sourozencích. V létě, v zimě, šest kilometrů tam, šest zpátky, neexistovalo, aby kvůli počasí zůstala doma. A jednou prý závěje sahaly až k telegrafním drátům.

Máma byla krasavice, podobná herečce Zitě Kabátové, která sama si toho všimla, když se jednou zastavila v Otrokovicích v hostinci, který moji rodiče provozovali. Dokonce jí věnovala fotografii s věnováním a určitě netušila, že moc nescházelo a moje maminka jí mohla u filmu konkurovat. Tehdy chodívali krajem lovci talentů, kteří hledali herce do divadel a filmů, Pražská konzervatoř sice měla dramatické oddělení pro výuku činoherního herectví, ale absolventů zdaleka nebylo tolik, kolik divadla v celé zemi potřebovala. A tito „lovci“ zaregistrovali moji půvabnou maminku, a když zjistili, že zpívá, a to krásně na kúru v místní bazilice, lákali ji do olomoucké opery. Jenomže přišli pozdě. Maminka byla zamilovaná a těhotná. Místo opery se konala svatba a na svět přišel můj o čtyři roky starší bratr Otakar.

Tatínek Antonín byl nemanželským dítětem. Dnes tohle nikdo neřeší, protože nemanželských dětí je spousta, lidé se sňatkem dost otálejí, a to z různých důvodů. Ovšem tehdy na začátku dvacátého

století to byla hanba. Na takové děti, a hlavně na jejich matky, se pohlíželo s opovržením a bylo hodně složité si s takovým cejchem na čele vydobýt slušné místo na slunci. Mému tatínkovi se to ale podařilo.

Vychovávala ho maminka Štěpánka společně se svojí sestrou Marií, které se říkalo Mařka. Ta byla rázná, v jejich tříčlenné domácnosti měla hlavní slovo a zásadně se jí neodporovalo. Když jsem to někdy s aktivitou přeháněla, tak mě k ní rodiče přirovnávali a je možné, že jsem některé její povahové rysy zdédila. Jako ona jsem pro slovo nikdy nešla daleko. Ale asi bylo dobře, že byla taková, tím pádem si na její sestru lidé tolik netroufali.

Také osud mé budoucí tchyně se v jádru podobal osudu mé babičky a pro tehdejší dobu byl typický. Jako dívka z chudé rodiny šla sloužit do Vídně, protože tam byl o děvčata z Moravy a Čech zájem. A jako mnohé jiné, i ona se domů vrátila s outěžkem. Nikdy neprozradila, kdo je otcem jejího dítěte, ale určitě v tom nebude žádné velké tajemství. V rodině, kde sloužila, zcela jistě byl nějaký muž, buď samotný pán domu či syn, jehož hezké a naivní děvče z Moravy okouzlo. Ovšem postavit se k tomu čelem, to ani omylem. Možná dostala na cestu nějaké peníze, čímž se tato „nepříjemnost“ považovala za definitivně vyřízenou.

Žili chudě, ale důstojně. Na živobytí si vždy dokázala tatínkova maminka se svou sestrou vydělat, dokonce měly vlastní střechu nad hlavou. Malý domeček, který byl zařízený jen tím nejnutnějším, ale byl to domov.

Ale já jsem za tatínka osudu vděčná. Ať už byl u jeho prvopočátku kdokoliv, dal mu dobrý genetický základ. Dokonce bych řekla výtečný. Tatínek byl totiž krasavec, vysoký, štíhlý, s blond vlasy a krásnýma

očima. Navíc byl inteligentní, šikovný, statečný a měl pevný charakter. A to nepřeháním. Především byl dobře vychovaný. Své mamince i tetě vykal, nikdy žádné povinnosti neodkládal, byl spolehlivý a dobře se učil.

Vyučil se číšníkem, poté nastoupil do jednoho restauračního podniku, ovšem žádný plat nedostával, byl odkázaný jenom na spropitné. Pak potkal moji maminku, zamilovali se do sebe, čekali dítě a ze spropitného už se rodina uživit nedala. A tak si tatínek pronajal v Otrokovicích u Zlína hospodu, kde posléze pracovala i maminka.

Ta sice snila o umělecké dráze, představa, že by zpívala v opeře, se jí určitě zamlouvala, ale byla šťastná i v obyčejné hospodě. Víím to, i když jsem se jí na to nikdy neptala. Ale že se mají rodiče rádi, to prostě dítě pozná. Ti moji se nejen měli rádi, oni se milovali. Maminka tatínka oslovovala láskyplně Šéd'o, kvůli jeho plavým vlasům, on jí říkal Pepinko, nehádali se, nekřičeli na sebe, bylo na nich vidět, že jsou spolu rádi a skoro pořád si zpívali.

Než se maminka provdala, pracovala ve slavném obuvnickém závodě pana podnikatele Tomáše Bati, který vybudoval respektované impérium, o němž se dodnes vyprávějí legendy a absolventi jeho školy práce se celá léta hrdě k této značce hlásili. Moje maminka ale poznala i jinou tvář tohoto obdivovaného muže. Pracovala v jeho továrně u pásu, jednou nešťastně upadla a ošklivě si zranila ruku. Bolela ji, tak si ulevovala a pracovala jenom jednou rukou. Pan Baťa, který mohl své zaměstnance pozorovat ze své legendární prosklené pracovny fungující jako výťah, si toho všiml, k mé mamince došel a řekl jí: „Milá slečno, tu ruku si strčte do prdele a vypadněte!“ A na hodinu ji vyhodil.

S maminkou

Rodičům se v hospodě dařilo. Byli pracovití, maminka výborně vařila, tatínek obsluhoval a staral se o provoz, vydělávali slušně, a tak si časem mohli dovolit najmout kuchařku a pomocnici, která se starala o úklid, ale také o mého staršího bratra a později i o mne.

Přišla jsem na svět v prosinci 1938. V tragickém roce pro naši malou zemi, která se postupně stala ještě mnohem menší. Mnichovská zrada našich anglických a francouzských spojenců nás připravila o Sudety, o Hlučínsko, odtrhlo se Slovensko, prezidentem se stal Emil Hácha. Zemí se šířila beznaděj a ti co byli vyhnáni ze svých pohraničních domovů, zoufale hledali střechu nad hlavou. Dítě prý tohle nevnímá, ale do mě se jakési nepojmenované obavy snad dostaly s mateřským mlékem. I když jsem byla obklopena láskou, jakási hrozba pořád číhala za mými zády a mám pocit, že jsem se toho pocitu nikdy nezbavila.

Narodila jsem se do nešťastné doby. Začala jsem se jako každé mimino na celé kolo smát a moji rodnou zemi obsadili fašisté a vznikl Protektorát Čechy a Morava. Bylo mi deset měsíců, když vypukla druhá světová válka. A já do toho dělala první krůčky, začala mluvit a o všechno kolem sebe se zajímat.

Narodila jsem se do nešťastné doby. Začala jsem se jako každé mimino na celé kolo smát a moji rodnou zemi obsadili fašisté a vznikl Protektorát Čechy a Morava. Bylo mi deset měsíců, když vypukla druhá světová válka. A já do toho dělala první krůčky, začala mluvit a o všechno kolem sebe se zajímat.

S maminkou a starším bratrem

Válka přišla i do naší rodiny. Můj táta jednoho dne nasedl na kolo a odjel. Až později, když válka skončila, jsem se dozvěděla, že se přidal k odboji, byl členem jedné moravské skupiny, která pomáhala rodinám, jež přišly o živitele, a škodila těm, co nám vzali svobodu. Byly mi tři roky, dobře jsem mluvila, a tak mě maminka ze strachu, abych někde něco nevyprávěla, odvezla k babičce. Bratra Otakara si doma nechala, aby zmizení dětí nebylo někomu nápadné, a dál provozovala naši hospodu. Gestapo se u nás objevovalo často, protože jeho příslušníci hledali tatínka.

Pamatuji si jednu takovou „návštěvu“. Pánové v kožených kabátech stáli v chodbě, já vedle maminky a brácha si pořád stoupal přede mne. Malý gentleman, který chránil svoji sestřičku. Ale já to nechápala, vadilo mi, že přes něho nevidím a pořád jsem se snažila stoupnout si vedle něho. Ale on mi to nedovolil, bylo mu sedm, ale choval se už jako chlap.

I když mě maminka uklidila ke svým rodičům, stejně se ke mně válka dostala. Jednou jsem běhala venku a potkala skupinku mužů v uniformách. Něco mi povídali, já nerozuměla ani slovo, tak jsem se jenom usmívala, protože oni se usmívali také. Jeden z nich ke mně přiklekl, posadil si mě na koleno a pořád mi něco vyprávěl. Ani mě nenapadlo mít strach, ten měla až babička, které jsem to hned běžela převyprávět. Byli to Němci, okupanti, ale pravděpodobně i oni měli doma děti a já jsem jim je připomněla. Nebo možná zafungovaly moje blondaté vlásky a modré oči. Vypadala jsem velmi árijsky.

Ale ne každé setkání s válkou bylo takto bezbolestné. Jednou jsem uviděla jakousi hromadu přikrytou plachtou. Zvědavost mi nedala, hned jsem se tam rozeběhla a pod plachtu se podívala. Byly tam mrtvolky. Nechápala jsem to, s mrtvým člověkem jsem se ještě nesetkala. Tak jsem utíkala pro babičku v domnění, že by mohla ty spící lidi vzbudit. Vysvětlila mi, že už vzbudit nejdou, že usnuli navěky. Dlouho jsem měla ty obličejy bez života před očima a v paměti je mám dodnes.

Nejhorší dny nastaly, když se celý Velehrad přestěhoval do podzemí pod Vincentum, kde dlouhá léta sídlil ústav pro postižené a byla pod ním rozsáhlá sklepení. Kolem dokola se střílelo, ustupující Němci se bránili a Rudá armáda postupovala. Dospělí lezli dolů po žebřících, nás děti spouštěli připoutané na lanech. Bylo nás tam hodně, ale nikdo nemluvil, bylo ticho, jen tu a tam zaplakalo nějaké malé dítě. Každý zvuk se tím uzavřeným prostorem zvláště nesl a ozvěnou se odrazil od stěn. Připadala jsem si sevřená, jako bych měla těsné šaty. Ale byl to strach, což jsem tenkrát ještě neuměla pojmenovat. Lidé se báli. Nejen o své životy, ale také o zvířata, která museli nechat nahoře, někteří si přinesli do úkrytu své cennosti, jiní je stačili zakopat někde na zahradě, ale tam dole všem došlo, že peníze a zlato nemají ve srovnání s přežitím žádný smysl.

Bylo mi šest let a pár měsíců, už jsem si mnoho věcí uvědomovala. Měla jsem pocit, že už vlastně ani nejsem dítě. A pak se objevili muži v uniformách. Ale tentokrát se jich nikdo nebál, všichni je vítali, objímali. Ti vojáci byli unavení, ale usmívali se. I oni mluvili cizí řečí, ale té jsem jaksi podvědomě rozuměla. Vytáhli nás ven na světlo a my všichni chvíli mžourali, protože v podzemí byla tma a k dispozici jenom pár svíček.

Byl to šok – po tmě a nepříjemně zatuchlém vzduchu jsem zase byla venku, viděla nebe, slunce a vojáky Rudé armády, kteří se dlouho nezdrželi. Válka ještě neskončila a oni museli jet dál, i když my na Velehradě už byli svobodní.

Nevím, proč to tak je, ale my lidé jsme prostě nepoučitelní, nedovedeme se radovat dlouho, jakmile se trochu otřepeme, hned zase hledáme nějakého nepřítele. I tehdy tomu tak bylo. Sotva jsme se nadýchali čerstvého vzduchu, sotva jsme si zvykli na sluneční svit, rozehrálo se v našem krásném Velehradu děsivé divadlo. Partyzánka se samopalem mířila na svého někdejšího kolegu, který se zřejmě nějak provinil. Dědeček mi zakrýval oči, abych to neviděla, ale já byla zvědavá a chtěla se dívat. Připadalo mi to jako nějaký film a těch jsem už několik viděla, protože u nás se promítalo i během války. Odsouzenec sám musel vylézt na strom, kde si měl uvázat oprátku kolem krku. Větev se s ním ulomila, a já byla přesvědčená, že musí dostat milost, jak to bývá ve filmech, ale nestalo se. Partyzánka vzala zbraň, zamířila a zastřelila ho.

Později vyšlo najevo, že ona partyzánka, jmenovala se Olga, byla konfidentka gestapa a zřejmě se potřebovala zbavit nepohodlného svědka. Ale to si jen lidé povídali, žádné další pokračování se nekonalo, protože partyzánka beze stopy zmizela. Ovšem po letech, když rodiče provozovali hotel s restaurací v Javorníku, přiběhla maminka do kuchyně s tím, že v lokále sedí partyzánka Olga. Když se tam tatínek, který byl tehdy nejen vedoucím našeho podniku, ale také starostou, vydal, u stolu už nikdo neseděl. Zřejmě si maminčina úleku všimla a zmizela. Prý se vystěhovala do Německa, ale co je na tom pravdy, netuším.

Babička a dědeček

Ale to jsem trochu předběhla. Konec války byl nádherný. Jednoho dne se objevil na cestě vedoucí k našemu domu zarostlý člověk, usmíval se na mě, ale já před ním utekla, schovala se za babičku a křečovitě se jí držela. Nepoznala jsem svého tátu, který se vracel z ilegality a vůbec nevypadal tak, jak jsem si ho pamatovala. Byl zarostlý a měl plnovous. Když viděl můj strach, rychle se šel oholit, učesal se a teprve pak jsem k němu šla. Říkal, že mu mohlo puknout srdce, když viděl, jak se ho bojím.

Válka se naší rodiny dotkla, ale naštěstí jsme nikoho nemuseli oplakávat. Týkalo se to i té první, ve které bojoval můj dědeček. Ve městě Mostaru, v Bosně a Hercegovině, byl těžce raněn a měl velké štěstí, že ho kamarádi zabaleného v plachtě dopravili domů, strašně si přál být pochován právě tam. Rodina ho okamžitě začala kurýrovat, dávala mu kobydí mléko, a když se trochu zotavil, každé ráno ho odváželi na kopec, kde se procházel v rose. Nejen že přežil, ale čekal ho pěkný život, jehož součástí jsem později byla i já.

Babička každý týden zadělávala na chleba v díži, těsto pak dala do slaměného koše a poslala mě s ním k pekaři, který sídlil naproti přes ulici. Dělal jsem to ráda, protože mě čekala ještě cesta pro upečený chleba, na kterou jsem se těšila. Pecem nádherně voněl a výtečně chutnal. Nikdy jsem neodolala a trochu ho po stranách okousala. Babička pokaždé spráskla ruce a řekla: „Bože, děvčico, snáď tam nebyly nějaké myši?“ Smála se, já také a vůně čerstvého chleba se linula všude kolem. Tu vůni dodnes hledám, ale zřejmě

zůstala tam někde v dobách mého dětství a už se mi nikdy nevrátí. Jen ve vzpomínkách.

Pořád mám před očima babičku s dědou, jak sedí v kuchyni, každý má v ruce kávu z cikorky, do které si nalámali ten krásně voňavý chleba a mlčky jedí. Život se odehrával v kuchyni, protože tam se topilo, v ložnici, kde se spalo, byla zima, voněla tam jablka uskladněná na skříni a spalo se tam pod nadýchanou peřinou báječně. Zvykla jsem si na to a dodnes spím ráda v chladnu.

Postel byla také v kuchyni, na té jsem lehávala, když se v naší kuchyni sešly ženské z okolí a draly za dlouhých zimních večerů peří. Vyprávěly se u toho historky, které jsem hltala, hlavně jsem milovala příběh o tajné chodbě vedoucí z velehradského Hrádku až do buchlovského hradu a je v ní ukrytý poklad, ten se ale zatím nikomu nepodařilo najít. Nebo další o čeledínovi, který doplatil na to, když ukradl hastrmanovi botu. Ovšem nejkrásnější byla historka o divokých kočkách, které chtěl lesník zastřelit, aby neškodily lidem, jenomže ony tak krásně tančily, že jim daroval život.

Dědeček byl kostelníkem v chrámu, byl tichý, málokdy se nějak projevoval, ale když něco řekl, stálo to za zapamatování. Měl tři rčení týkající se pravdomluvnosti (i o té bude později řeč): První – kdo lže, krade, do pekla se hrabe. Druhé – lež má krátké nohy. Třetí – malá lež, velká lež a statistika. Nezeptala jsem se ho, co si mám pod tou statistikou představit, ale dnes už tomu rozumím. I statistika je v podstatě lež, i když je založena na matematickém výpočtu. Chápu to hlavně dnes, kdy máme průměrný důchod víc než dvojnásobně vyšší, než je ten můj šestitisícový.

Když dědeček večer zvoníval, připadal mi jako hrdina. Ráda jsem ho doprovázela a byla pyšná, když se díky němu v tom ve-

lebném chrámu rozezněly zvony. Ani promluvit jsem nemohla, jak silný ten zážitek byl. Nikdy jsem si nenechala ujít každoroční cyrilometodějské oslavy, ale ty dnešní už jsou jiné, než bývaly v mém dětství. Všude stánky se vším možným, do jednoho jsem chodila tajně olizovat turecký med. Pokaždé si mě majitel stánku všiml, ale nikdy mi nevynadal, naopak mi kousek odsekl. Byly tam stany s různými kejklíři, hudba, trochu zmatek a hlavně radost. Nezapomenu na rok 1990, kdy tam přijel papež Jan Pavel II. Tehdy celý den pršelo, ale jen se objevilo jeho auto, déšť ustal a objevilo se slunce. Zázrak! Ale i kdyby lilo, nic by nemohlo narušit pocit radosti z té vzácné návštěvy. Došlo k ní poprvé v historii Československa.

Naše rodina byla a je věřící. I táta, přesvědčený komunist, zpíval každý týden v kostele na kúru. Já chodila celé dětství na náboženství. Měli jsme ho po vyučování a hned po něm byla pionýrská schůzka. I moje dcera navštěvovala hodiny náboženství, které tehdy byly volitelné, ale nikdo je nezakazoval. Prostě církev a víra do našeho života patřily a tatínkova knížka s rudou hvězdou tomu nijak nepřekážela.

Školu jsem nenavštěvovala na Velehradě, ale v Otrokovcích, kam mě táta hned po válce odvezl. Ty se sice od roku 1939 jmenovaly Bařov, ale dlouho toto přejmenování nevydrželo, v roce 1946 se město vrátilo k původnímu názvu. Nemohla jsem to tam poznat, město bylo poznamenané válkou, most, který jsem si pamatovala, byl zbořený a vše bylo takové ponuré. Ale děti se dovedou rychle

adaptovat. Začala jsem chodit do školy, našla si kamarádky, ovšem válka se ještě často připomínala, někdy velmi krutě. Maminka jedné mé kamarádky, jmenovala se Jarka Dudíková, pracovala na zahradě a roztrhala ji mina, která tam zůstala po náletu Američanů na Zlín z listopadu 1944.

Poválečná doba byla ale krásná, plná nadšení a těch nejideálnějších představ o budoucnosti. I můj táta je sdílel, ostatně v dobách ilegality vstoupil do komunistické strany a přál si lepší svět. Nejen pro sebe a svou rodinu, ale pro všechny. Bolí mě, když se dnes dává rovnítko mezi komunismus a nacismus, je to nespravedlivé vůči všem těm, co bojovali za naši svobodu, dávali všanc své životy, nezištně pracovali, nikdy nikomu neublížili a nikdy nic neukradli. Je to nespravedlivé vůči mému statečnému tátovi, který neváhal, když byla jeho vlast v ohrožení, a šel ji bránit.

Ale tak už to v životě chodí, generace střídá generaci, revoluce a změny společenského systému připravují o moc mocné, aby si na jejich místa zase sedli jiní, protože i oni se chtějí stát mocnými. Nic se na tom nezměnilo od prvopočátků lidské civilizace a je velmi poučné číst antickou literaturu. V ní je vše, i naše současnost. Jsme prostě nepoučitelní a jako bychom duševně nezráli a nezdokonalovali se.

Dost často se tím trápím, ale pak si vzpomenu na slova Woody Allena: „Slunce jednou vyhasne, země se ztratí, vesmír nebude a Beethovenova hudba též. Co mám tedy dělat? Sedět na pláži a myslet na to, jak stárnu, tělo se mi rozpadá a jednou zemřu? Film je úžasný způsob, jak se rozptýlit a jak zapomenout, že život nemá smysl.“

Hnacím motorem veškerého lidského snažení dost často bývají ty nejpřízemnější důvody. Jak to říká ve filmu Zdeňka Trošky *Slunce*,

seno a pár facek Škopková v podání Helenky Růžičkové: „Když vy přistavíte, tak my to poženeme o štok. Když vy břízolit, tak my kachličky!“

Babička

CHUDOBA MĚ NIKDY NETRÁPILA...

... nevnímala jsem ji a nikdy mi nic nescházelo. Pod vánočním stromkem jsem pokaždé našla to, po čem jsem toužila, můj bratr samozřejmě také. Ovšem nebyla to nijak nesplnitelná přání. Já chtěla třeba panenku nebo kolo, bratr na tom byl podobně. Že pod stromečkem nebyly hromady balíčků, ale jeden pro každého, bylo pěkné, o to víc jsme se z něho těšili.

K svátku jsme dostali nějakou maličkost, k narozeninám dort a byli jsme spokojení. Svých hraček jsem si považovala a vydržely mi celé dětství. Pokojíček pro panenku, malá kolébka, porcelánové hrníčky. Všechno jsem to měla až do dospělosti. Většinu času tehdy děti trávily venku, plavat jsem se naučila v Baťově kanálu, který spojuje Otrokovice s Rohatcem. Už jako šestiletá jsem sama jezdila na dlouhé výlety na kole. Když jsem se po letech maminky ptala, jak je možné, že mě pouštěla samotnou, tak odpověděla: „A ty ses někoho ptala?“

Asi jsem se opravdu neptala, ale nebyl důvod. Důvěřovali jsme si. Rodiče věděli, že jsem rozumná a v pořádku se vrátím, já zase měla jistotu, že kdyby se mi cokoliv stalo, doma bych pomoc našla. Ostatně rodiče byli rádi, že jsme s bratrem oba byli samostatní a oni se tím pádem mohli věnovat naší hospodě.